

Stanfords AI Index 2026 genom svenska ögon

10 globala takeaways — och vad de betyder för Sverige. En jämförande analys med data från AI-kommissionen (SOU 2025:12), AI Sweden, AI-Pulsens egna annonsdata, Pew Research och Stanford HAI.

April 2026

AI-Pulsens / Lindholm Co AB

#3 AI-talang per capita (efter Schweiz, Singapore)	25:e Global AI Index (ned från 15:e 2020)	4,19% AI-jobbannonser av alla jobb (#3 globalt)	\$0,97 mdr Privat AI-investering (lägst bland 15 länder)
--	---	---	--

Sverige halkar efter — men inte på det sätt du tror

Den 16 april 2026 publicerade Stanford HAI sin årliga AI Index Report. Sverige nämns 49 gånger i rapportens 300+ sidor. Bilden är paradoxal: vi rankas #3 i världen på AI-talang per capita, och 4,19% av alla svenska jobbannonser är AI-relaterade — högre än i USA. Samtidigt är vår privata AI-investering (\$0,97 miljarder) den lägsta bland de 15 länder som jämförs, vi har ett netto-utflöde av AI-talang, och vi examinerar färre ICT-doktorer än något annat jämfört land.

Fem slutsatser på 30 sekunder

- Sverige rankas #3 globalt på AI-talang per capita (80,63 per 100 000 invånare) och #3 på andelen AI-jobbannonser (4,19%). Men vår privata AI-investering (\$0,97 mdr) är lägst bland Stanfords 15 jämförelseländer. Vi har talangen men inte kapitalet.
- Sverige har ett netto-utflöde av AI-talang (-0,58) och examinerar bara 585 ICT-doktorer per år — lägst bland 15 jämförda länder. Vi producerar världsklass-forskare men förlorar dem till utlandet.
- Både Finland och Danmark rankas före Sverige i Global AI Index. Norge investerade \$20+ miljarder privat i AI 2025 — över 20 gånger mer än Sverige. Danmark hade Gefion operativ på sex månader. Vi antog vår första AI-strategi sist i Norden.
- 67% av svenskar litar på statens förmåga att reglera AI — betydligt högre än USA (49%). Men AI-rekryteringen i Sverige växte långsammare än den generella arbetsmarknaden 2025, ett av få undantag globalt.
- Det finns styrkor som Stanford inte mäter: 90% av kommunerna har AI-initiativ, Svea-projektet sparar 1,9 timmar/vecka per användare, och Sana AI Reform ger gratis AI-verktyg till alla studenter och civilanställda. Sverige har unika förutsättningar — men måste agera snabbare.

Rapporten bygger på data från AI-kommissionen (SOU 2025:12), regeringens AI-strategi, AI Sweden, SCB, Pew Research, Alice Labs, remissvar från Folkets AI-kommission, DO och Arbetsgivarverket, samt AI-Pulsens egen annonsbevakning av över tusen AI-relaterade jobb i realtid.

Takeaway 1: AI-förmågan accelererar — Sverige använder den, men bygger den inte

STANFORD AI INDEX 2026	SVERIGE
Industrin producerade över 90% av alla framstående frontmodeller 2025. Flera överträffar nu mänsklig nivå på PhD-frågor. På SWE-bench gick prestandan från 60% till nära 100% på ett år.	35% av svenska företag använder AI (upp från 25%). AI-Pulsens data visar över 1 000 aktiva AI-jobb nationellt. Men Sverige producerar inga egna frontmodeller.

Stanfords rapport visar att AI-kapacitet inte har nått ett tak — den accelererar. För Sverige innebär det att vi rider på en våg av kapacitet vi inte själva bygger. Våra företag använder OpenAI, Anthropic och Google, men vi har inget eget alternativ i frontmodellskategorin.

“Vi ser ännu inte något teknikledarskap genom att nya, snabbt växande och senare världsledande företag etablerats. Vi ser ännu inte något sådant när det gäller AI och Sverige.”

— Carl-Henric Svanberg, ordförande AI-kommissionen (SOU 2025:12)

Sveriges eget bidrag — GPT-SW3 från AI Sweden — är tränat på 320 miljarder tokens och finns i varianter upp till 40 miljarder parametrar. Det är en viktig resurs för nordiska språk, men det är inte en frontmodell i den mening Stanford använder begreppet. AI-kommissionen konstaterade samma sak: “Merparten av det värde som AI ger upphov till skapas när man använder AI, genom AI-plattformar och AI-verktyg. Dessa är oftast amerikanska.”

AI-Pulsens data bekräftar bilden: av de över 1 000 aktiva AI-annonser vi bevakar nationellt är den dominerande efterfrågan på personer som kan *tillämpa* AI — inte bygga den. Rollerna handlar om att implementera, orkestrera och leda AI-processer, inte om att träna modeller från grunden.

Takeaway 2: USA–Kina-gapet har stängts — Sverige spelar inte i den matchen

STANFORD AI INDEX 2026	SVERIGE
USA och Kina har turats om att leda på modellprestanda sedan tidigt 2025. DeepSeek-R1 matchade USA:s bästa modell i februari 2025. I mars 2026 leder Anthropic med bara 2,7%.	Sverige rankas #3 globalt i AI-talang per capita (80,63 per 100k). Men på politisk styrning — plats 57 av 83 länder. AI-patent per capita: #7 globalt. WASP finansierar 600 doktorander.

Det geopolitiska AI-loppet är en tvåkamp. USA har flest toppmodeller och högst privat investering (\$285,9 miljarder 2025). Kina leder i publikationsvolym. Sverige har ingen plats i denna match — men AI-kommissionen visade att bilden är värre än många tror.

“I det sammanvägda indexet faller Sverige från plats 17 (år 2023) till plats 25 (år 2024) av 83 jämförda länder. Bland EU-länderna placerar vi oss först på plats 10, med såväl Finland som Danmark före. Särskilt svag är vår ranking avseende den politiska styrningsdimensionen där Sverige rankas så lågt som på plats 57.”

— AI-kommissionen, SOU 2025:12

Sverige har dock unika styrkor. Stanfords rapport rankar Sverige #3 globalt på AI-talang per capita — 80,63 topp-AI-forskare och uppfinnare per 100 000 invånare, bara efter Schweiz och Singapore. Vi rankas även #7 globalt på AI-patent per capita. WASP-programmet (över 6 miljarder kronor från Wallenbergstiftelsen) är ett av

världens största enskilda AI-forskningsprogram med 600 doktorandtjänster. Men forskning översätts inte automatiskt till produkter. AI-kommissionen pekade på att den europeiska dominansbristen är strukturell: de tio största AI-plattformarna i EU ägs av amerikanska eller kinesiska företag.

Takeaway 3: Infrastruktur — Sverige satsar stort, men sent

STANFORD AI INDEX 2026	SVERIGE
USA har 5 427 datacenter — över 10 gånger mer än något annat land. TSMC tillverkar nästan varje ledande AI-chip.	Brookfield: 95 mdr SEK i Strängnäs. Wallenberg/NVIDIA: Sveriges största AI-superdator. Statsbudgeten 2026: 479 MSEK öronmärkt till AI — första gången.

Sverige har vaknat på infrastrukturfronten. Brookfields planerade datacenter i Strängnäs, värt 95 miljarder kronor, är en av Europas största AI-infrastrukturinvesteringar. Anläggningen ska leverera 750 MW beräkningskraft och dra nytta av Sveriges kalla klimat och förnybara energi. Parallellt bygger Wallenberg-konsortiet — AstraZeneca, Ericsson, Saab och SEB — landets största företags-AI-superdator i samarbete med NVIDIA.

Men AI-kommissionen var tydlig med att satsningarna kommer sent. Beräkningskraft var en av ekosystemets tio nödvändiga beståndsdelar. Kommissionen konstaterade att alternativen — att köpa in sig på utländska molntjänster — skapar sårbarheter, särskilt för samhällskritiska tjänster.

“Vi måste bli bättre på att utnyttja AI för att adressera våra samhällsutmaningar, och det måste gå fort. Vi delar rapportens känsla av brådska.”

— Digitaliseringsminister Erik Slottnér, om AI-kommissionens färdplan

Statsbudgeten 2026 öronmärker 479 MSEK till AI — Sveriges första dedikerade AI-satsning. Men jämför detta med AI-kommissionens estimat på 16,7 miljarder kronor totalt över tio år för att genomföra alla 75 förslag. Arbetsgivarverket påpekade i sitt remissvar att konsekvensanalysen troligen underskattar den breda påverkan på statsförvaltningen.

Takeaway 4: AI:s taggiga frontlinje — guldmedalj i matte, kan inte läsa klockan

STANFORD AI INDEX 2026	SVERIGE
Gemini Deep Think vann guldmedalj i Internationella Matematikolympiaden. Men bästa modellen läser analoga klockor rätt bara 50,1% av gångerna.	Arbetsförmedlingens AI kritiserad för opak beslutsprocess. EU AI Act ställer krav på transparens i högrisk-AI från augusti 2026.

Den “taggiga frontlinjen” är när AI presterar övermänskligt på komplexa uppgifter men misslyckas på enkla saker. Svenska organisationer möter detta dagligen. Arbetsförmedlingens neurala nätverk för att bedöma arbetssökandes behov av stöd har kritiserats i akademisk forskning för bristande transparens och tolkningsbarhet (Trustworthy AI in the public sector, ScienceDirect 2024). För offentlig sektor är detta särskilt känsligt — när en AI-modell kan analysera tusentals ärenden på sekunder men inte kan förklara varför den bedömde en enskild person på ett visst sätt, uppstår en förtroendekris. Organisationer behöver människor som förstår AI:s begränsningar lika väl som dess kapacitet.

Takeaway 5: Ansvarsfull AI halkar efter — och Sverige är delat

STANFORD AI INDEX 2026	SVERIGE
Dokumenterade AI-incidenter steg till 362 (från 233 år 2024). Rapportering på ansvarsfull AI är luckenhaftig bland frontmodellutvecklare.	11 separata tillsynsmyndigheter. Permanent nationell lagstiftning beräknas till augusti 2026. Folkets AI-kommission kritiserar "bråttom-faktorn" i färdplanen.

Stanford pekar på en global trend: kapabiliteten springer ifrån säkerhetssystemen. I Sverige är denna spänning särskilt synlig. AI-kommissionen betonade behovet av snabbhet och kraftfullhet. Men Folkets AI-kommission — en oberoende medborgarrörelse — gav ett skarpt remissvar:

"Den dominerande berättelsen är att Sverige ligger efter, det är bråttom, vi hinner inte vänta. Med hjälp av bråttom-faktorn kringgår Färdplanen behov av förankring av en sådan stor samhälllig förändring, både hos medborgarna och i demokratiska processer."

— Folkets AI-kommission, remissvar på SOU 2025:12 (juni 2025)

Diskrimineringsombudsmannen (DO) stödde färdplanen i stort men betonade risken för diskriminering: AI-system måste utformas så att de inte reproducerar eller förstärker befintliga orättvisor. Den svenska implementeringen av EU AI Act fördelar ansvaret på 11 tillsynsmyndigheter — från Finansinspektionen (AI i bank) till Läkemedelverket (AI i medicintekniska produkter). Koordinationen mellan dessa är en olöst fråga.

EU AI Acts högriskklassificering av AI i rekrytering och arbetsmarknadsbeslut träder i full kraft i augusti 2026. För myndigheter som Arbetsförmedlingen, som redan använder AI i beslutsstöd, innebär det skärpta krav på transparens, bias-granskningar och mänsklig överblick.

Takeaway 6: Sverige leder Europa i AI-investering — men tappar talang

STANFORD AI INDEX 2026	SVERIGE
USA:s privata AI-investeringar nådde \$285,9 miljarder 2025 — 23x Kina. AI-forskare som flyttar till USA har fallit 89% sedan 2017.	AI = 0,63% av BNP (högst i EU). Men privat AI-investering: bara \$0,97 mdr — lägst bland Stanfords 15 länder. Hjärnflykt: netto -0,58. Bara 585 ICT-doktorer/år.

Här finns den svenska paradoxen i sin skärpade form. Sverige investerar mest i Europa relativt BNP (0,63%), men i absoluta tal är vår privata AI-investering bara \$0,97 miljarder — den lägsta bland de 15 länder som Stanford jämför. Som kontrast investerade USA \$285,9 miljarder och Norge över \$20 miljarder. Startup-sidan är ljusare: Lovable (~\$200M) och Legora (~\$180M) hade megarundor 2025, och svenska startups reste totalt €454 miljoner.

Men Sverige har ett allvarligt talangproblem. Stanford visar ett netto-utflöde av AI-talang på -0,58 — fler topp-AI-forskare lämnar landet än kommer hit. Vi examinerar bara 585 ICT-doktorer per år, lägst bland de 15 jämförda länderna. Och AI-rekryteringen i Sverige växte långsammare än den generella arbetsmarknaden under 2025 — ett av få undantag globalt.

AI-Pulsens data visar att fördelningen förvärrar problemet. 68% av alla AI-relaterade jobbannonser är koncentrerade till Stockholm, Göteborg och Malmö. Norrbotten har landets högsta gap-score (3,07) men lägst kompetensbas. En mjukvaruutvecklare förlorar 6 000–10 000 kr/månad på att flytta norrut.

Takeaway 7: Adoption i historisk hastighet — men Sverige är försiktigt

STANFORD AI INDEX 2026	SVERIGE
------------------------	---------

Generativ AI nådde 53% population-adoption på tre år — snabbare än PC eller internet. Singapore 61%, USA 28,3% (24:e plats).

35% företagsadoption. ~90% av kommuner har minst ett AI-initiativ. Svea-projektet sparar 1,9 timmar/vecka per användare i offentlig sektor.

Stanford visar att AI spreds snabbare än någon tidigare teknologi. Men hastigheten varierar enormt. Sverige har en dubbelhet: företagsadoptionen är stark (35%, en av Europas snabbaste ökning), men konsumentadoptionen följer det nordiska mönstret — mer försiktig än i Asien.

I offentlig sektor är adoptionen anmärkningsvärd. Enligt AI Sweden har runt 90% av svenska kommuner minst ett AI-initiativ. Svea-projektet — den gemensamma digitala assistenten för offentlig sektor — hade 55 kommuner och myndigheter 2025, med ytterligare 65+ som ansluter 2026. Användarna sparar i snitt 1,9 timmar per vecka. Projektet har genererat över 150 000 annoterade datapunkter som används för att träna en egen svensk retrieval-modell — därför att befintliga embedding-modeller för svenska inte är tillräckligt bra för myndighetsdokument.

Sana AI Reforms initiativ är en annan motkraft: gratis avancerade AI-verktyg till alla civilanställda, studenter och lärare under två år. Premierministern pekade på det som ett modernt eko av 90-talets Hem-PC-reform.

Takeaway 8: Utbildningen släpar efter — men Sverige har WASP

STANFORD AI INDEX 2026	SVERIGE
Över 80% av amerikanska studenter använder AI i skolan. Bara hälften har policyer. Nya AI-doktorander ökade 22% (2022–2024).	WASP: 6+ mdr kr, 600 doktorander. Men bara 585 ICT-doktorer/år (lägst bland 15 länder). Elements of AI nådde 40 000 av målet 100 000 svenskar.

Stanford pekar på en global asymmetri: studenterna springer före systemen. AI-kommissionen delade den analysen och föreslog 750 miljoner kronor under 2025–2027 till lärosätena. Men i remissrundan ifrågasatte UHR (Universitets- och högskolerådet) hur pengarna skulle fördelas och vad "framsäkra utbildningar" egentligen innebär.

WASP-programmet är Europas kanske största enskilda AI-forskningsinsats: över 6 miljarder kronor, 600 doktorandtjänster, internationell talang. Men Elements of AI — den finska onlinekursen som översattes till svenska 2019 med målet att 100 000 svenskar ska gå den — har bara nått 40 000. Det illustrerar gapet mellan ambition och genomslag i bredd-AI-utbildning.

Takeaway 9: AI-suveränitet definierar nu svensk politik

STANFORD AI INDEX 2026	SVERIGE
Nationella AI-strategier breddas. Modellproduktionen är koncentrerad till USA och Kina, men open source omfördelar deltagande.	Sveriges första AI-strategi (februari 2026). Mål: topp-10 globalt. AI-verkstan 2030. OpenEuroLLM. Svea bygger egen retrieval-modell för svenska.

"Passivitet är sällan någon bra strategi, i synnerhet inte när tillvaron förändras. Det är AI-kommissionens ambition att vår Färdplan ska utgöra en väckarklocka."

— Carl-Henric Svanberg, AI-kommissionens förord

Regeringens AI-strategi (februari 2026) satte målet: topp-10 globalt. Strategin bygger på AI-kommissionens 75 förslag och Digitaliseringsstrategin 2025–2030. Konkret innebär det AI-verkstanen för offentlig sektor (operativ

2030), regulatoriska sandlådor via DIGG, och ett AI-center under 2026–2027.

På modellsidan är open source avgörande. AI Sweden deltar i OpenEuroLLM — ett EU-projekt med 20 organisationer som utvecklar öppna språkmodeller för alla EU-språk. Svea-projektet går längre: teamet bygger en helt egen retrieval-modell för svenska myndighetsdokument, därför att projektledaren konstaterade att “de befintliga embedding-modellerna för svenska helt enkelt inte är tillräckligt bra.” Det är ett konkret steg mot lingvistisk AI-suveränitet.

AI-kommissionen föreslog även att Sverige aktivt ska öka sin närvaro i EU:s AI-byrå i Bryssel och i DG Connect — med centralt finansierade tjänstemannaplaceringar. Kostnaden beräknades till 10 MSEK/år inom fyra år.

Takeaway 10: Svenskar är mer oroadе än entusiastiska — och litar på EU

STANFORD AI INDEX 2026	SVERIGE
73% av experter ser positiv påverkan på arbete — mot 23% av allmänheten (50-punktsgap). USA har lägst tilltro att reglera AI (31%). EU litad mest — 53% globalt.	67% av svenskar litar på statens förmåga att reglera AI — betydligt högre än USA (49%), Kanada (55%) och Frankrike (55%). Men ändå mer oroadе än entusiastiska.

Pew Research Centers undersökning (25 länder, våren 2025) inkluderade Sverige. Globalt är 34% mer oroadе än entusiastiska, 42% både och både, 16% mer entusiastiska. EU litades mest på för AI-reglering (53%), följt av USA (37%) och Kina (27%).

AI-kommissionen adresserade denna oro direkt i sitt förord:

“Utvecklingen rymmer fantastiska möjligheter, men den leder också till oro hos vissa — en oro som rör allt ifrån vad som ska hända med det egna jobbet, till om AI skulle kunna utveckla förmågor som i slutändan kan hota människans existens. Man undrar helt enkelt vilket samhälle den här utvecklingen kommer att leda till.”

— AI-kommissionen, SOU 2025:12, inledning

Det finns en tydlig klyfta mellan användning och attityd. Svenska företag är bland Europas mest aktiva AI-adoptörer, men konsumenterna är försiktiga. AI-Pulsens data visar att adoptionen drivs av arbetsgivare snarare än individer — ett mönster som skiljer Sverige från länder som Indien och Kina där konsumentdriven adoption dominerar. Samtidigt visar Ipsos AI Monitor att 59% globalt anser att AI ger fler fördelar än nackdelar — men att 52% är nervösa inför tekniken. Samma dubbelhet präglar det svenska samtalet.

Sverige i siffror: AI-nyckeltal 2026

En samlad bild av Sveriges AI-position baserad på data från Stanford HAI, AI-kommissionen, AI Sweden, SCB, Alice Labs och AI-Pulsens egna annonsbevakning.

Stanfords globala rankingar för Sverige

#3 AI-talang per capita (80,63 per 100k)	#3 AI-jobbannonser (4,19% av alla jobb)	#7 AI-patent per capita
33,3% LinkedIn-användare med AI-kompetens	67% Litar på statens AI-reglering	-0,58 Netto-utflöde av AI-talang
\$0,97 mdr Privat AI-investering (lägst bland 15 länder)	585 ICT-doktorer/år (lägst bland 15 länder)	25:e Global AI Index (ned från 15:e, 2020)

Svenska källor och AI-Pulsens data

35% Företag som använder AI (2025)	74,7% Anger kompetensbrist som huvudhinder	€454M Startup-investeringar 2025 (3x ökning)
95 mdr Brookfield infra- investering (SEK)	479 M Statsbudgetens AI- satsning 2026 (SEK)	75 st Förslag i AI- kommissionens färdplan
6+ mdr WASP forskning (SEK, Wallenberg)	600 WASP-doktorander i AI-forskning	1 000+ Aktiva AI-jobb (AI-Pulsens data)
68% AI-jobb i tre storstadsregioner	90% Kommuner med minst ett AI-initiativ	55+ Kommuner/myndigheter i Svea-projektet

Källor: Global AI Index (Tortoise Media 2024), AI-kommissionen SOU 2025:12, SCB företagsstatistik 2025, Alice Labs State of AI Sweden 2026, AI Sweden Impact Report 2025, Brookfield pressmeddelande juni 2025, Statsbudgeten 2026, AI-Pulsens Platsbanken-bevakning april 2026.

Nordisk jämförelse: Varför ligger grannländerna före?

Stanford noterar att AI-utvecklingen koncentreras till USA och Kina. Men inom Europa är det nordiska perspektivet intressant — särskilt eftersom AI-kommissionen konstaterade att både Finland och Danmark rankas före Sverige i EU. Alla tre länderna föll i Global AI Index mellan 2023 och 2024, men Sverige föll mest.

	Sverige	Finland	Danmark	Norge
Global AI Index 2024	25:e (ned från 17:e)	15:e (ned från 10:e)	22:a (ned från 16:e)	26:e (ned från 24:e)
AI-talang per 100k inv.	80,63 (#3 globalt)	77,61 (#4)	66,25 (#9)	~50–55
AI-kompetens LinkedIn	33,3%	27,3%	28,7%	46,4% (högst i Norden)
Privat AI-investering 2025	\$0,97 mdr	\$0,9 mdr	\$1,1 mdr	\$20+ mdr
Företagsadoption gen-AI	35%	96% (leder Europa)	~40–50%	~35–45%
AI-strategi sedan	2026 (senast)	2017 (först)	2019	2020
AI-superdator	Berzelius + Wallenberg-kluster (planerat)	LUMI (EuroHPC)	Gefion: 1 528 H100 GPU:er, DGX B300 på väg	~
Särskild styrka	AI-investering (% BNP), startups, WASP	Operativ miljö (#4), digital kompetens (#2 i EU)	Operativ miljö (#1 globalt), life science + grön energi	Infrastruktur-investering, LinkedIn-kompetens

Mönstret är tydligt: Finland och Danmark agerade tidigare. Finland antog sin AI-strategi redan 2017 och skapade Elements of AI-kursen som nått över en miljon människor globalt. Danmark lanserade Gefion-superdatorn i oktober 2024, finansierad av Novo Nordisk Foundation — från annonsering till drift på sex månader. Sverige antog sin första AI-strategi först i februari 2026.

Det betyder inte att Sverige saknar styrkor. WASP-programmet saknar motsvarighet i Norden och det svenska startup-ekosystemet (Lovable, Legora, Klarna) är regionens största. Men på den politiska styringsdimensionen — där Sverige rankas plats 57 — finns ett tydligt eftersläp som varken Finland (stark operativ miljö) eller Danmark (snabb exekvering) delar.

I januari 2025 lanserades New Nordics AI (NNAI) med huvudkontor i Stockholm — ett samarbete mellan AI Sweden, AI Finland, IKT-Norge och danska Digital Dogma. Syftet är att de nordiska länderna ska kunna konkurrera som gemensam kraft snarare än var för sig.

Källor: Global AI Index (Tortoise Media 2024), NVIDIA/Novo Nordisk Foundation (Gefion), Computer Weekly (Nordic AI centre), TaoApex Nordic AI Development 2025, Finnish AI Region.

Vad Stanfords rapport inte fångar: det specifikt svenska

Stanfords AI Index är en global rapport. Den är utformad för att jämföra länder på makronivå, inte för att fånga nationella särdrag. Det finns flera aspekter av Sveriges AI-utveckling som inte syns i Stanfords data men som är avgörande för att förstå var Sverige faktiskt står.

Den kommunala AI-vågen

Stanford mäter AI-adoption på nationell nivå. Men i Sverige sker en stor del av AI-adoptionen på kommunal nivå — något som saknar motsvarighet i de flesta länder. Runt 90% av svenska kommuner har minst ett AI-initiativ. Svea-projektet — den gemensamma digitala assistenten — samlar över 120 organisationer och genererar över 150 000 annoterade datapunkter som används för att bygga en egen svensk retrieval-modell. Projektledaren konstaterade att befintliga embedding-modeller för svenska inte räcker till för myndighetsdokument. Detta är en form av AI-suveränitet som Stanfords index inte mäter.

Omställningssystemet som säkerhetsventi

Stanford visar att en tredjedel av organisationer globalt förväntar sig att AI minskar arbetsstyrkan det kommande året. Men rapporten behandlar inte hur olika länders arbetsmarknadsmodeller hanterar detta. Sveriges omställningssystem — med trygghetsavtal, omställningsfonder och stark facklig tradition — är en unik buffert. AI-kommissionen pekade på att ett välfungerande omställningssystem är avgörande för synen på AI och hur villiga människor är att ta till sig den nya tekniken.

Sana AI Reform — Hem-PC 2.0

I Stanfords utbildningskapitel nämns inga nationella initiativ för att demokratisera tillgången till AI-verktyg. Sveriges Sana AI Reform ger gratis avancerade AI-agenter till alla civilanställda, studenter från 13 år och lärare under två år. Premierministern jämförde initiativet med 90-talets Hem-PC-reform som gav varje svenskt hushåll en dator. Om det lyckas kan det bli en modell för hur små länder demokratiserar AI-tillgång.

Det geografiska fördelningsproblemet

Stanfords rapport visar att AI är globalt koncentrerat. Men inom Sverige är koncentrationen extrem. AI-Pulsens Rapport 1 visade att 68% av alla AI-jobb ligger i Stockholm, Göteborg och Malmö. Norrbotten — där den gröna industriomställningen kräver AI-kompetens — har landets högsta gap-score (3,07) men lägst kompetensbas. Vårt Innovations-Vakuum-index kombinerar data från Vinnova, Konjunkturinstitutet och SCB för att identifiera var klyftorna är störst. Denna typ av regional analys saknas helt i Stanfords rapport.

Varför det spelar roll

Dessa fyra aspekter — kommunal adoption, omställningssystemet, AI-reformen och den geografiska fördelningen — är alla områden där Sverige antingen är unät (kommunal AI-vågen), har unika förutsättningar (omställningssystemet), experimenterar på sätt som saknar globala förebilder (Sana AI Reform), eller har problem som måste lösas lokalt (fördelningen). Ingen av dem fångas i en global ranking — och det är därför vi behöver en svensk AI-bevakning som kompletterar den internationella.

Slutsats: Vad Sverige måste göra nu

Stanfords AI Index 2026 bekräftar det som AI-kommissionen varnade för: vi befinner oss i ett globalt teknikskifte där passivitet är det sämsta alternativet. Men den svenska bilden är mer nyanserad än vad en enskild ranking visar.

Vad Sverige gör rätt

Sverige investerar mest i AI relativt BNP i hela Europa. WASP-programmet saknar motsvarighet i Norden. Startup-ekosystemet är regionens största, med megarundor som Lovable och Legora. Den kommunala AI-adoptionen (90% har initiativ) är anmärkningsvärd i internationell jämförelse. Och Sana AI Reform — gratis AI-verktyg till alla studenter och civilanställda — är ett experiment som saknar globala förebilder.

Vad Sverige gör fel

Vi agerade sist i Norden. Finland hade AI-strategi 2017, Danmark hade Gefion operativ på sex månader — Sverige antog sin första strategi 2026. På politisk styrning rankas vi plats 57 av 83 länder. Vi saknar egen modellkapacitet och är helt beroende av utländska plattformar. Och talangförsörjningen är en flaskhals som riskerar att göra investeringarna verkningslösa.

Fyra prioriteringar

Fyra prioriteringar ur denna analys

- 1. Lös talangbristen — inte bara med forskning.** WASP producerar världsklass-forskare, men 74,7% av företag som inte använder AI anger kompetensbrist. Bredden saknas. AI-kommissionens förslag om 750 MSEK till lärosätena är en början, men måste nå bortom universiteten till yrkesverksamma i alla sektorer.
- 2. Sprid AI-jobben bortom storstadsregionerna.** 68% av alla AI-jobb ligger i Stockholm, Göteborg och Malmö. Norrbottens gap-score (3,07) visar att den gröna omställningen kräver AI-kompetens som inte finns lokalt. Utan riktade insatser — distansutbildning, regionala AI-hubbar, lönekomensation — förstärks obalansen.
- 3. Exekvera snabbare på infrastruktur.** Brookfields 95 miljarder och Wallenberg-konsortiet är rätt riktning, men Danmark visade med Gefion att det går att gå från annonsering till drift på sex månader. Sveriges AI-verkstad för offentlig sektor ska vara operativ 2030 — frågan är om vi har råd att vänta fyra år.
- 4. Koordinera regleringen.** 11 tillsynsmyndigheter för EU AI Act är en komplex struktur. Folkets AI-kommission varnade för att bråttom-faktorn kringgår demokratisk förankring. Balansen mellan hastighet och ansvarstagande måste lösas — inte skjutas framåt.

Sammanfattningstabell

Dimension	Globalt (Stanford)	Sverige	Bedömning
Modellkapacitet	90% från industrin, USA+Kina dominerar	Inga egna frontmodeller, GPT-SW3 nischat	Sårbart beroende
Privat AI-investering	USA: \$285,9 mdr	€454M i startups (3x ökning)	Litet men växande
Infrastruktur	USA: 5 427 datacenter	Brookfield 95 mdr + NVIDIA-kluster under uppbyggnad	Sent men kraftfullt
AI-adoption, företag	88% av organisationer globalt	35% av företag (upp från 25%)	Under globalt snitt
Kompetensbrist	89% färre AI-forskare till USA	74,7% anger kompetensbrist som hinder	Kritisk flaskhals
Forskning	USA + Kina leder i volym	WASP: 6 mdr kr, 600 doktorander	Stark nisch
Reglering	EU AI Act globalt ledande	11 tillsynsmyndigheter, full kraft aug 2026	Komplex samordning
Offentlig sektor	Varierande globalt	90% av kommuner har AI-initiativ	Föregångare i EU
Geografisk koncentration	Globalt koncentrerat	68% av AI-jobb i 3 storstadsregioner	Fördelnings-problem
Allmänhetens tilltro	53% litar på EU, 31% på USA:s regering	Högre tilltro till EU än egen regering	Typiskt nordiskt

“AI blir ett hot om vi står vid sidan om och passivt åser en teknik- och samhällsförändring utan att agera. AI blir en möjlighet först när vi med självförtroende, kloka kraftsamlingar och tydliga spelregler utnyttjar AI i välfärdens, tillväxtens och uppbyggnaden av det goda Sveriges tjänst.”

— Carl-Henric Svanberg, AI-kommissionens förord

AI-Pulsen fortsätter att bevaka den svenska AI-arbetsmarknaden i realtid. Vår Kompetensradar spårar vilka tekniker som efterfrågas, vårt Innovations-Vakuum-index visar var klyftorna uppstår, och våra rapporter dokumenterar förändringarna över tid. Nästa rapport i serien undersöker hur AI-roller sprider sig bortom IT-avdelningen till offentlig sektor och traditionella industrier.

Datakällor

Stanford HAI — AI Index Report 2026 (16 april 2026). hai.stanford.edu

AI-kommissionen — Färdplan för Sverige, SOU 2025:12 (november 2024). regeringen.se

Folkets AI-kommission — Remissvar på SOU 2025:12 (juni 2025). folketsai.se

Arbetsgivarverket — Remissvar på SOU 2025:12 (juni 2025). arbetsgivarverket.se

Diskrimineringsombudsmannen — Remissvar på SOU 2025:12 (maj 2025). do.se

Universitets- och högskolerådet — Remissvar på SOU 2025:12 (juni 2025). uhr.se

Regeringskansliet — Sveriges AI-strategi (25 februari 2026). government.se

AI Sweden — Impact Report 2025 + Svea-projektdata. ai.se

AI Sweden — GPT-SW3 modellkort och dokumentation. huggingface.co/AI-Sweden-Models

Alice Labs — State of AI Sweden 2026 (februari 2026). alicelabs.ai

Pew Research Center — Views of AI Around the World (oktober 2025). pewresearch.org

Ipsos — AI Monitor 2025 (augusti 2025). ipsos.com

SCB — Företagsstatistik, AI-användning 2025. scb.se

Brookfield Asset Management — AI-infra Sverige (juni 2025). bam.brookfield.com

Wallenberg Investments — NVIDIA-konsortium (maj 2025). wallenberginvestments.com

Digitain/TechRound — AI Drives \$80B Across European Economies (november 2025)

AI-Pulsen — Rapport 1: Sveriges AI-kompetensgeografi (april 2026). ai-pulsen.com

AI-Pulsen — Realtidsdata från Kompetensradar och annonsbevakning. ai-pulsen.com

Metodik och begränsningar

Denna rapport är en jämförande analys som ställer Stanfords internationella data mot svenska källor. AI-Pulsens egna datapunkter bygger på Platsbanken-data klassificerad via vår Weighted Scoring Engine v1.0, som viktar förekomst av AI-termer i titel, inledning och brödtext. Bedömningarna i sammanfattningstabellen är AI-Pulsens egna. Citaten från SOU 2025:12 är direkta återgivningar från färdplanen. För djupare analys av den svenska AI-arbetsmarknaden, se AI-Pulsens rapportserie (Rapport 1–3) på ai-pulsen.com/rapporter.

© 2026 AI-Pulsen / Lindholm Co AB — ai-pulsen.com